

מסורת הש"ס

(א) ואבות פ"ב מ"ד.
(ב) יומא ט"ז. (ג) ליל וואה.
(ד) ר"ה י"א. ימות סד.
(ה) ושבח ל' ח"ס. ט. סגדון.
(ו) קדושין לג. וישי.
(ז) לקמן לג. נדה ט"ז.
(ח) לקמן.
(ט) מוסאס פ"ג ס"ג.
(י) לקמן לג. מנחה ג.

תורה אור השלם

הנהגות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ליע וכו'
מסתמנו, ר"ב לעיל פ"ק דף
נ"ט ושם משום בדיח דיה
קך; (ב) ד"ה ממנו וכו' היינו
דווקא בספק החפץ חלל
כדוראי החסיד ואומנינו;

הגהות הער"א

[M] ביום נקרא אתה תפנה.
 י"ב כי אתה פונה בכל יום.
 ג' י"ד ור"ש ועין
 רמב"ם:

מוסף רש"י

במיר, מקורם מתאוסטו
(פסחים 7ב) מקורם ביד
מתיבתא (שם) בראש
השנה נספדו שדה ורחל
ורחנה, על אכרסם לטובה
ונגזר עליהם היתום (ד"ה)
א יא ובעיני ר' יהושע
רצונו, דהם מפלה מחנה
מכוסים תפלת עליהם ע
ד, י"א י"ב י"ג י"ד
דפנית, ולא ניריד (שבת
יא) אימרה בריכה רבית
בפני עצמה, להלכה
במחלף שנתה ואלי כולנה
בחתן דרפת (ד"ה ח).

רבינו גיסים

תני כ"ד הענייתא כנגד מ
אמר ר' חלבו כנגד ר' ה
רננה שאמר שלמה. ר' ה
פילא פשוטא חלבו
אחי שפירין בפקין ובפק
כ"ד הרננה וזהו ב' ר' חלבו
ור' שמואל כנגד ר' ח
עפנים וזה חלה תתה
שחובין כפרתא שלמה
ואת בגמרא בפי' משקין
וזה השלחין (מועד קטן דף ט'
ב) ובמירל כל שישאר לי שלם
חלק דף ק"ק כעשה שנה
שלמה את בית המקדש
ובקש להניסו ארון לכות
קדש קדשים וזכר עניתי
אז בזה מאמר ר' חלבו כ"ד

וְהָיָה כְּדַמְתָּרְגֵּמִין וְיִשְׁקֶף וְאֶסְחָרִי
לְרַשְׁעָתוֹ פְּעָמִים שְׁחֹרֵר וְנַעֲשֶׂה
י"ג דף סו.) שֶׁהֵרֵג חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל:
וְחֹזֵר לְרַשְׁעָתוֹ: דְּאֶסְחָל כֵּה.

והשקוף בה שתיים ושי
אמאי לא תעלוהו והא
"טעה ככל הברכות
בברכת הצדוקים מעי
מין הוא שאני שמוא
וניחוש דלמא דדר
מבא לא הוי בישא
צדיק מצדקתו ועשה
אבל צדיק מעיקרו
תאמין בעצמך עד יו

כ"ג שמש בכהונה
ולבסוף נעשה צדוק
הוא יוחנן רבא אמר
נא רשע מעיקרו ויוח
לאבי אלא לרבא
צדיק מעיקרו נמי דל
אמאי לא אסקוהו
דאתחיל בה דאמר
ואיתמא רבי יהושע
שלא התחיל בה אב
הני שבע דשבתא כנ
שאלו כנגד שבעה
המים הוי תשע דר"ה
דמן קרטיגין כנגד ת
חנה בתפלחה דאמר
נפקדה שרה רחל ותי
דתעניא כנגד מי א"ה
ש' שאמר שלמה בשעו
קדשי הקדשים אי הכי
אימת אמרינו שלמ
נמי ביזמא דרחמי א
אומר מעין שמנה עש
וברכה ושמואל אמר
ותסלה לנו להיות גא
צדיקם תבקי' והתוע
מאירע בבני עירך ו
לכן ישי משיח מרם
עלה אביי אמאן דמי
כולה מתפלל אדם
שצריך לומר הברלה

ר' אליעזר אומר כהדואה א"אמו כמאי טעמא לא עבדינן כר"ע תמתקין לה מר זוטרא ונכללה בדיבור אביי הכל השנה כולה מתפלה השנים מתקין לה מר זוטרא ונגזר בהכללה בחנוך הדעת נמי אתר' אדאמי כאמצע צלותא ממריר דמילא הוכיר גבורות נשמים בתחיית' לאומרה בשומע תפלה והכללה בגופא א"ר תנחום אמר רב אסי בברכות השנים אין מחזירין אותו ממפני שיכול לאומרה על הכוס שאלה יבכרבת השנים מחזירין אותו ל"ק אי בידי הא בצבור בצבור מן תפלה מפני ששומע משליח צבור

תפלת השחר פרק רביעי ברכות

כפ.

ל"מ ע"ה אב"י אסאן דמצ"י הבינו. והי קי"ל ויש ספרים
דמסיק ה"מ במחל אכל בדרך שרי כדמשמע במכילתין (ה)
גבי רבי יוסי וכו' :

וּבְנִלְלָהּ בְּחַיִּינוּ. וְהָא דְלִמְרִינָן בְּפִיָּק דְּדִידָה (דף פ:) כִּל הַשָּׁנָה
 כִּי־הָא מַחֲסֵל אֲדָם יִיָּה חוּץ מִמּוֹאֲזֵי
 יִיָּה־כִּי מִפְּנֵי עִוְרָה לְצֹר מִפְּנֵי הַתַּעֲוִי
 יִיָּה־כִּי שִׁמְחָלְלִים יִיָּה שְׁלֹמֹה מִפְּנֵי
 שְׁטִיל הַבְּלָה בְּחוּלָן דִּלְעָם וְיִמְיָה
 אֲחֵזֵי לֵאמֹר פִּרְךָ וּבְנִלְלָהּ בְּחַיִּינוּ
 וְיִיָּה לֵאמֹר דְּמִי דִּהֲסָם כֹּל הַשָּׁנָה כִּי־הָא
 מַחֲסֵל יִיָּה וְאִין לֵנו לְהִשְׁקוֹת וּבְנִלְלָהּ
 מַחֲלָל דְּרִי לְשׁוֹת הַמִּגְבָּה שֶׁל כִּל הַשָּׁנָה
 אֲבָל הֵכָּא שְׁכָל הַשָּׁנָה מַחֲסֵל הַבִּינָנוּ
 פִּרְךָ שְׁפִיר לְמַה לִּי לְשׁוֹת הַמִּגְבָּה
 בְּשִׁבּוֹל אֲחֵה עֲוֹנָתָה וּבְנִלְלָהּ הַבִּינָנוּ:
 חֲסִינָא יִיָּה־כִּי אֲמַרְהֵא בְּשִׁבּוֹל

מותר שהיה יווחנן
דולה שמנים שנה
אמר אבי הוא ינאי
לא לחוד יווחנן לחוד
צדיק מעיקרו הניחא
שיא אמר לך רבא
א הדר ביה אי הכי
נאני שמואל הקטן
בב יהודה אמר רב
לוי בלא שנו אלא
התחיל בה גומרה:
מי א"ר חלפתא בן
לוח שמיר דרד על
כנגד מי א"ר יצחק
עה אזכרות שאמרה
מר בראש השנה
הני עשרים וארבע
חלבו כנגד כ"ד רגנות
שהבנים ארון לבית
כל יומא נמי נמרינהו
ביומא דבני אנו
דלמחר ולקמן (לכ.) (פיר)

דף ח) שאל אדם לרבי בש"מ דוקא
לרבי כגון שיש לו מלה בתוך ביתו או
שנרץ שדחו מים דהוא מעין תפלה
וכן שאלה אלב הכורה והכדור ושאר
שנחים אסור שאינה מעין שו"מ
וגרסה של האומר ברוך אתה ה'
שו"מ אחר ששים דברי תחנונים
מיושב בגמרא דלמחר' (פיר דף ח.)
מחלל וילקי אסור (לכ.) (פיר דף ח.)
של מקום כלומר להוסיף ברכות על
אלו ואילו אם באל להפחלל שמה
עברה עוד פסח אחרת אסור
שנראה כמחלל מוסיף על הכריתות ואל
דלמחר לעיל (דף ח.) ולוא שיפחלל
אדם כל היום (ו) היינו דוקא ספק
תפחלל אכל ודאי חוקימן לעיל
שפסק אפי' בחלש ברכה שמואל
בפרק מי שמתו (סג) ומה ששלים
בצור שונה בכן היינו להוציא רבים
די חובתן ומה שמתפחלל בלחש היינו
כדי להסדיר תפלתו דמקמינן בפרק
תפחלל דלמחר (דף ח.):

85

גמ' ביבא דרחמי אמר ר' יוחנן
אומר מעין שמונה עשרה: מאי מעין שמונה עשרה רב אמר מעין כל ברכה
ובכר ושמואל אמר 'הבינוה' אלהינו לדעת דרכך ומול את לבבנו ליראתך
ותסלה לנו להיות גאולים ורחקנו ממכאובינו ורשנו בנאות ארצך ונפוצותינו
מארבע תקבץ והתועים על דעתך ישפטו ועל הרשעים תניף ידך וישמחו
צדיקים בבנין עירך ובחקון היכלך ובצמיחת קרן לדוד עבדך ובעריכת נר
לבן ישי משיחך טרם נקרא [א] אתה תענה ברוך אתה ה' שומע תפלה ל"יש
עלה אביי אמאן דמצלי הבינו אמר רב נחמן אמר שמואל יכל השנה
כולה מתפלל אדם הבינו חוץ ממוצאי שבת וממוצאי ימים טובים מפני
שצריך לומר הברלה בחונן מתקף לה רבה בר שמואל ונימרה ברכה
רביעית בפני עצמה מי לא תנן "יר"ע אומר אומרה ברכה רביעית בפני עצמה
אמו כל השנה כולה מי עבדין כר' עקיבא הדשאת נמי נעבדי כל השנה כולה
י"ע תמני סרי תקון תשסרי לא תקון הכא נמי שבע תקון תמני לא תקון
לה מכלל הבינו ה' אלהינו המבדיל בין קדש לחול קשיא: אמר רב ביבי
מתפלל אדם הבינו חוץ מימות הגשמים מפני שצריך לומר שאלה בברכת
יא ונכללה מכלל ורשנו בנאות ארצך ותן מל ומטר אתי לאטרודי אי הכי
זאתי לאטרודי אמרי תתם כיון דאתיא בתחלת צלותא לא מטריד הכא כיון
יד מתקף לה רב אשי ונימרה בשומע תפלה דא"ר תנחום אמר רב אסי טעה
בתחית המתים מחזירין אותו שאלה בברכת השנים אין מחזירין אותו מפני שיכול
תלה בחונן הדעת אין מחזירין אותו מפני שיכול לאומרה על הכוס טעה שאני:
אסי טעה ולא הזכיר גבורות נשמים בתחית המתים מחזירין אותו שאלה
וזותו מפני שיכול לאומרה בשומע תפלה והבדלה בחונן הדעת אין מחזירין אותו
כוס מיתבי "טעה ולא הזכיר גבורות נשמים בתחית המתים מחזירין אותו
בין אותו והבדלה "בחונן הדעת אין מחזירין אותו מפני שיכול לאומרה על הכוס
בור מ"ט לא משום דשמעה משליח צבור אי הכי האי מפני שיכול לאומרה בשומע
צבור מיבעי ליה אלא אידי ואידי ביחיד ול"ק "הא דאדכר קודם שומע תפלה
הא

עין משפט
גר מצוה

כז ו' מ"י מ"י מ"י
 חסלס ח' א' כחז עשין
 יט עושנים ארית מ"י קטו
 עקף א'
 כח ב' ד' ח' מ"י מ"י שס
 א' (3) א' ע' ע' ע' ע'
 עושנים ארית עומן ק' עקף
 א'
 כט ו' מ"י מ"י מ"י שס א' ח'
 קחז שס עושנים ארית
 מ"י ק' עקף א'
 ג' ד' מ"י שס חסלס ט' קחז
 שס עושנים ארית מ"י קח
 עקף א'
 לא ו' מ"י שס ח' ד' קחז
 שס עושנים ארית עומן
 ח' עקף א'
 לב ט' מ"י שס ח' ט' קחז
 שס עושנים ארית עומן
 קח עקף א'

דבינו חננאל

[illegible][illegible]

אדמטמרה, ולא חזינן רבנן קשישא דהוו ממו בידיהו, ש"מ דהלכתא כותיה דרב, לישט עלא אביי לייט אביי. אמר ר' תנחום אמר רב אפי טעה ולא חזיקי גבורות גשמים בתחית המחים וכו'. וזניא כשל וברוחות או חיכוו כשמים להוויז ואם כא להוויז מוכי, לא דאמי ההוא דמקיל להוואו השנים או שלא אמר גבורות גשמים מחזירי אחור. כההוא דלא איכיר לא טל ולא מטר.

מאן דאפשר ליה, אבל מאן דטריד או בדרך
יין אותו, בטל והזכיר של גשם מתזירין אותו,
אין מתזירין אותו, והתניא אם לא שאל בברך